

Als je wilt leren, geef dan les (*Cicero*)

Mieke Kerkhof

En jij, hoe is het met jou?' vroeg men mij destijds in de pauze van een congres. 'Nog steeds aan het achterhoofdjes vangen in Den Bosch?' Vol trots kon ik deze vraag altijd bevestigend beantwoorden, maar ik realiseerde me dat ik tot de laatste der Mohikanen behoorde. Tijdens ontbijten hoorde ik over klinisch verloskundigen rond de klok en handige opleidingsassistenten. Het gras bij de burens is altijd groener, tenslotte. In de tussentijd zwoegde ik door in het Carolus Ziekenhuis, voor ieder toucher het bed uit, drie etmalen aaneen. En maar beweren hoe fijn het is, dat kleine ziekenhuis met zijn korte overleglijnen en zijn goede continuïteit.

Nu, na de fusie van de Bossche ziekenhuizen, zit ik op een prachtplek. Dertien maten omringen mij. Rond-de-klok-verloskundigen, arts-assistenten wel in opleiding of niet in opleiding, co-assistenten... onderwijsbegerend lopen ze in mijn kielzog. Zij vangen nu de achterhoofdjes en ik superviseer.

Onderwijs geven, ik heb nooit geweten hoe leuk dat kan zijn. Tijdens de 'teach the teachers'-bijeekomsten in het Jeroen Bosch Ziekenhuis werd ik zelf onderwezen over Canmeds en competenties. De voorbeeldfunctie die je als opleider vervult, was blijkbaar veel groter dan ik me tevoren realiseerde.

'Vanaf nu doe je alles fout, tenzij ik zeg dat het goed is' zei een opleider chirurgie in Rotterdam bij aanvang van de opleiding. 'Je hebt haar vermoord' zei een stafid tijdens een ochtendrapport, toen een vermijdbare maternale sterfte werd besproken. Gelukkig was dat dertig jaar geleden. Zo'n collega zou nu vanwege de bejegening een tik op de vingers krijgen, geregeld vanuit de academie. Dat zijn immers geen manieren en het inspireert niet. Ze dienen hooguit als negatieve rolpatronen.

'Onze' Gemma Kenter, hoogleraar gynaecologische oncologie, heeft ooit eens tijdens de Cobra-dagen inzichtelijk gemaakt dat kritiekloos de handelingen van de opleider kopiëren geen hout snijdt. Gemma liet een dia zien met een mooie rollade erop. Ze vertelde dat haar moeder bij haar kwam eten met kerst. Alvorens zij de rollade ging braden, sneed Gemma de kontjes van de rollade. Haar moeder keek met verbazing toe en vroeg 'kind, waarom snijd je die lekkere eindjes er nou van af?' Gemma antwoordde verongelikt: 'moeder, dat heb ik toch van u geleerd!' Waarop haar moeder constateerde: 'Dat kan wel zijn, kind, maar ik had een klein rond braadpannetje en dat is heel wat anders dan die prachtige braadslee van jou'.

Mede dankzij de voortvarendheid van het consortium obs-gyn krijgen we hedentendage veel bewijs geleverd over de zin en onzin van ons medisch handelen. Alles wordt keurig geïmplementeerd in de NVOG-richtlijnen, die vervolgens hun weg vinden in het hospitaal. In een nummer van Medisch Contact las ik de one-liner: 'Richtlijnen genezen niet'. Ik vind dat wat kort door de bocht, immers, het zijn prima handvaten en ze zijn zeker ook zeer waardevol om het onderwijs op te baseren. Verder leer ik mijn kielzogpopulatie over de noodzaak 'maatwerk' te leveren. Luister serieus naar de patiënt die graag een beetje 'meedokteren' wil. Elimineer tegelijkertijd collega Google.

Laatst las ik boven een overlijdensadvertentie van een docent Nederlands: 'de leraar is dood, maar zijn lessen duren voort'. Laat dat het streven zijn: dat onze lessen voortduren. De lessen die zowel evidence based, maar toch ook authority based zijn.

'Mag ik u eens vragen waarom een vrouw die haar kind verloren heeft een *mater nul* wordt genoemd,' vroeg mij een co-assistent, 'ze is toch ook moeder, van een kind dat niet meer leeft?' Ik stond met mijn mond vol tanden.